

RADIOTHERAPIE

Radiotherapeuten-oncologen

Prof. dr. T. Boterberg
Dr. S. Braems
Dr. P. Deseyne
Prof. dr. F. Duprez
Prof. dr. V. Fonteyne
Prof. dr. Y. Lievens
Dr. C. Monten
Prof. dr. P. Ost
Prof. dr. L. Vakaet
Prof. dr. K. Vandecasteele
Prof. dr. M. van Eijkeren
Prof. dr. L. Veldeman

Hoofdverpleegkundige

L. Van den Berghe 09 332 44 74

Adjunct-hoofdverpleegkundige

A. Impens 09 332 94 14

Nuttige telefoonnummers

Receptie Radiotherapiepark (ingang 98, route 980) 09 332 30 15
CT-simulatie (ingang 98, route 982) 09 332 30 64
Consultatie (ingang 98, route 981) 09 332 30 11
Bestralingstoestellen
 ▲ Synergy 1 (ingang 98, route 988) 09 332 59 62
 ▲ Synergy 2 (ingang 98, route 985) 09 332 19 82
 ▲ Synergy 3 (ingang 98, route 986) 09 332 19 83
 ▲ Clinac (ingang 98, route 989) 09 332 01 79

INHOUD

01	Inleiding	4
02	Algemene begrippen	5
03	Aanmelden	6
04	Eerste bezoek	7
05	Vorbereiding op de bestraling	9
06	Soorten bestraling	12
07	Eerste bestraling	15
08	Mogelijke bijwerkingen	16
09	Het einde van de bestraling	17
10	Patiëntenbegeleiding	18
11	En verder nog ...	21
12	Bereikbaarheid UZ Gent	23
13	Nuttige links	24

01 INLEIDING

U hebt net vernomen dat u een behandeling op de afdeling Radiotherapie zal krijgen. Dit roept misschien vragen op. Met dit boekje willen we u graag wegwijs maken op onze afdeling en hopen we u een antwoord te kunnen geven op uw vragen.

Het is niet de bedoeling dat deze brochure het persoonlijk contact met de artsen, verpleegkundigen en andere medewerkers vervangt. Bij hen bent u zeker welkom met al uw vragen, gevoelens en onzekerheden in verband met uw ziekte en behandeling.

02 ALGEMENE BEGRIPPEN

Wat is radiotherapie?

Radiotherapie (radio = straling, therapie = behandeling) is een behandeling door middel van straling. Bestraling speelt een belangrijke rol bij de behandeling van kanker, een aandoening waarbij cellen zich ongecontroleerd vermenigvuldigen.

De bedoeling van radiotherapie is om in te werken op de celdeling waardoor de zieke cellen zich niet meer kunnen vermenigvuldigen en onherstelbaar beschadigd worden. De gezonde weefsels in de omgeving van het zieke weefsel raken tijdens de bestraling ook beschadigd, maar kunnen zich in de rustperiode tussen de dagelijkse bestralingsbehandelingen herstellen. De uitwerking van de bestraling zet zich nog geruime tijd voort. Hierdoor is het uiteindelijke effect van de behandeling pas na vele weken te beoordelen.

De stralen zijn onzichtbaar, reukloos en niet te voelen. Het bestralen zelf is dus niet pijnlijk. U wordt ook niet radioactief na de behandeling. Verder is het mogelijk dat uw bestraling gebeurt in combinatie met een operatie, chemotherapie en/of medicijnen.

Hoe wordt radiotherapie toegepast?

Meestal wordt de bestralingsdosis niet in één keer, maar in verschillende keren (sessies) gegeven. Al deze sessies samen vormen een bestralingsserie. De totale duur van de behandeling verschilt van persoon tot persoon en zegt niets over de ernst van de ziekte. Soms wordt het aantal bestralingen gewijzigd, waardoor een bestralingsserie langer of korter wordt.

03 AANMELDEN

Voor consultaties (eerste consultatie én opvolgingsconsultaties)

U schrijft zich met uw eID in aan de aanmeldzuilen aan ingang 50, route 500.

U krijgt dan een ticket dat u meebrengt naar de receptie van het Radiotherapiepark (ingang 98).

Opgelet: als uw verzekeringstoestand niet in orde is, wordt u van de aanmeldzuilen verwezen naar een medewerker aan de aanmeld- en inschrijfbalie.

Bij de eerste consultatie maken we een foto van uw gezicht. Die voegen we toe aan uw medisch dossier als extra identificatiemiddel.

Voor CT-simulatie

U schrijft zich met uw eID in aan de aanmeldzuilen aan ingang 50, route 500. Vervolgens wordt u verwezen naar een medewerker aan de aanmeld- en inschrijfbalie. Die rondt de aanmelding af. Daarna komt u naar de receptie van het Radiotherapiepark (ingang 98).

Voor behandelingen

Bij de eerste behandeling komt u rechtstreeks naar de receptie van het Radiotherapiepark (ingang 98). U hoeft zich niet aan te melden via de aanmeldzuilen aan ingang 50. Voor de verdere bestralingen komt u rechtstreeks naar het bestralingstoestel.

04 EERSTE BEZOEK

Kennismaking met de radiotherapeut-oncoloog

Bij de eerste raadpleging maakt u kennis met de radiotherapeut-oncoloog.

Een radiotherapeut-oncoloog is een arts die gespecialiseerd is in bestralingsbehandelingen. Hij is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de bestraling, bekijkt uw medische gegevens en laat indien nodig nog bijkomende onderzoeken uitvoeren.

Op grond van die gegevens stelt de radiotherapeut-oncoloog het bestralingsplan op, eventueel in samenspraak met de chirurg, medisch oncoloog, ...

U krijgt uitgelegd hoe de bestraling werkt, welke voorbereidingen er nodig zijn en welke bijwerkingen er kunnen voorkomen. Als u naar aanleiding van dit gesprek nog vragen heeft, kunt u steeds bij ons terecht, hetzij op de simulatie, hetzij bij de radiotherapeut-oncoloog verbonden aan het toestel waarop uw bestraling plaatsvindt.

Medewerkers op de afdeling

Op de afdeling Radiotherapie werken radiotherapeuten-oncologen en een groot aantal andere medewerkers. Het is dankzij de goede samenwerking van vele deskundigen dat uw behandeling goed en veilig verloopt.

- ▲ De administratieve medewerkers en receptionisten zorgen voor een vlotte afwerking en ondersteuning van de administratieve zaken.
- ▲ De verpleegkundigen staan in voor de dagelijkse uitvoering van de behandeling en begeleiding. Elk bestralingstoestel wordt bediend door een team van verpleegkundigen.
- ▲ Een team van fysici, elektronici, dosimetristen en techniekers zorgt voor de goede werking van de apparatuur en vervaardigt de hulpmiddelen die eventueel nodig zijn voor de behandeling.
- ▲ Verder zijn er kwaliteitsmedewerkers die instaan voor de kwaliteitsborging op de dienst.

Uw verdere afspraken

Op de raadpleging krijgt u een afsprakenbrief met daarop een overzicht van uw verdere afspraken (afspraak simulatie, eerste bestraling,...).

Bij de eerste bestraling krijgt u de verdere bestralingstijden mee voor diezelfde week. In de mate van het mogelijke trachten we aan uw wensen te voldoen. Dit is echter niet steeds mogelijk en we vragen

daarvoor uw begrip. We streven ernaar om gedurende de volledige behandeling een zelfde uur vast te leggen.

In de meeste gevallen wordt u op het afgesproken uur geholpen. Storingen aan de apparatuur of problemen met patiëntenzorg kunnen vertraging in het behandelingsprogramma veroorzaken. Bijgevolg kan het gebeuren dat u niet op tijd geholpen wordt. Ook daarvoor vragen we uw begrip.

Als u iets bijzonders gepland heeft (bv. een afspraak bij een andere specialist of een andere reden om uw afspraak uitzonderlijk te veranderen), aarzel dan niet om dit te bespreken met de verpleegkundigen van het toestel. We proberen om hiermee rekening te houden. Ook bij andere vragen over uw afspraken zullen de verpleegkundigen u graag helpen.

Wetenschappelijk onderzoek in een universitair ziekenhuis

Het UZ Gent is een universitair ziekenhuis waar aan wetenschappelijk onderzoek gedaan wordt. Het is dan ook mogelijk dat we u een behandeling in studieverband voorstellen als alternatief voor de conventionele behandeling. De radiotherapeut-oncoloog die u deze studie voorstelt, zal u informatie geven en al uw vragen beantwoorden. U bent volledig vrij om al dan niet aan de studie deel te nemen. Als u beslist om dat niet te doen, zal dit geen enkele invloed hebben op uw verdere behandeling en opvolging.

Uw wettelijke rechten als patiënt worden geenszins verminderd door deelname aan deze studie. We brengen uw huisarts op de hoogte van uw deelname, tenzij u dit weigert. Als u akkoord gaat om aan de voorgestelde studie deel te nemen, worden uw persoonlijke en klinische gegevens tijdens de studie gecodeerd. We zullen u echter wel vragen om een toestemmingsformulier (informed consent) te ondertekenen. Ook na ondertekening kunt u op elk moment uw deelname aan de studie stopzetten. Met al uw vragen kunt u zich richten tot de artsen en verpleegkundigen van de dienst Radiotherapie.

Medicatiegebruik

Als u medicatie gebruikt, moet u dit laten weten via het medicatieoverzicht (zie blz. 23) of door de originele verpakking mee te brengen. Het is belangrijk dat u iedere verandering van medicatiegebruik meldt aan de arts of verpleegkundigen. Ook na de behandeling moet u bij de controlebezoeken de arts op de hoogte houden van eventueel medicatiegebruik.

05 VOORBEREIDING

Voor u met de behandeling kunt starten, doorlopen we verschillende processen. Die vergen tijd en aandacht. Ze dienen een belangrijk doel: maximale kwaliteit leveren om uw bestraling correct uit te voeren.

De CT-simulator

Voor de bestralingen kunnen beginnen, komt u eerst naar de CT-simulator. De CT-simulator is een röntgentoestel dat dwarse doorsneden van het lichaam maakt. Zo kunnen we de structuur van de weefsels en organen visualiseren. Die gegevens worden gebruikt als aanvullende informatie voor de berekening van de stralingsdosis en voor de planning van de bestralingsvelden. Door middel van de scan kunnen we het gebied dat moet bestraald worden, onderscheiden van de gezonde weefsels. De CT-simulator bestraalt niet.

Het middelpunt van het bestralingsveld wordt op de huid afgetekend met speciale inkt. Die tekening op de huid mag u NIET afwassen. Ze is nodig om het bestralingsgebied te kunnen bepalen voor de rest van bestralingsessies. Als de tekening verdwijnt, moeten we de volledige voorbereiding herhalen. U mag zich gerust douchen, maar u kunt tijdens uw behandeling beter geen bad nemen of gaan zwemmen. Wanneer u merkt dat de lijnen vervagen, mag u gerust contact opnemen met de medewerkers van het bestralingstoestel waarmee u behandeld zal worden. U kunt steeds bij hen terecht voor het bijtekenen van de tekening.

De speciale inkt waarmee we aftekenen, kan vervagen en uw kledij kleuren. Het is meestal niet mogelijk om die vlekken uit te wassen. We raden u aan om hier bij de voorbereiding en tijdens de behandeling rekening mee te houden (door bv. donkere kledij te dragen) en wat ouder, bij voorkeur katoenen, ondergoed te dragen.

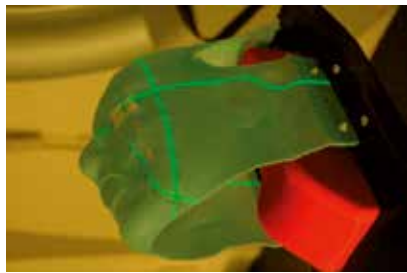
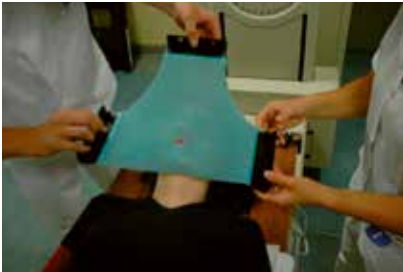
Als u bestraald wordt in het hoofd- en halsgebied of op de longen, wordt een masker gemaakt. Dat gebeurt om 2 redenen:

- ▲ Het is heel belangrijk dat u stilligt tijdens uw behandeling. Om te voorkomen dat de positie van uw hoofd verandert tijdens de bestraling, maken we zo'n masker.
- ▲ Omdat het masker perfect de vorm van uw hoofd of borstkas aanneemt en dus nauwkeurig aansluit, kunnen de aftekeningen van het bestralingsgebied op uw masker gebeuren in plaats van op uw gelaat.

Het masker is gemaakt van kunststof en wordt kort opgewarmd in een warm waterbad zodat het de vorm van uw lichaam kan aannemen. Het koelt dan geleidelijk af waardoor de kunststof terug een harde materie wordt. U kunt perfect ademen in het masker en erdoor kijken.

Het kan gebeuren dat we het simuleren moeten herhalen tijdens de behandeling om het bestralingsgebied te controleren en eventueel aan te passen.

Dit voorbereidend onderzoek duurt ongeveer 15 tot 30 minuten en vindt plaats in het Radiotherapiepark (gelijkvloers). Helaas kan hierbij geen begeleider aanwezig zijn.

De PET-CT

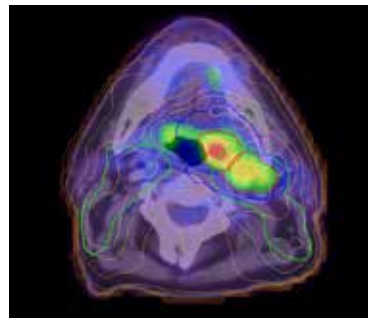
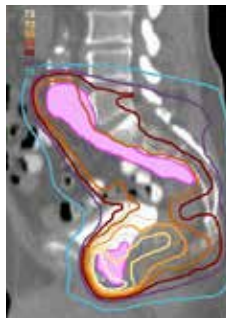
De PET-CT is soms een deel van de voorbereiding op uw behandeling. Het PET-onderzoek geeft informatie over het suikermetabolisme in normale en aangetaste weefsels en organen. Op die manier kunnen ontstekingen en tumoren snel opgespoord worden. Tijdens dit deel van het onderzoek wordt het suikerverbruik in uw lichaam gemeten. U krijgt hiervoor een gemerkt suiker ingespoten. Om dan vervolgens een goed zicht te krijgen op de plaats(en) in het lichaam waar suiker verbruikt wordt, voeren we aansluitend een CT-scan met contraststof uit.

Dit onderzoek duurt ongeveer 2 uur. Het vindt plaats in het PET-centrum (ingang 20). Schrijf u eerst in aan de aanmeldzuilen aan ingang 50.

Het bestralingsplan

Voor de bestraling kan beginnen, stelt de planningsverpleegkundige in samenwerking met de radiotherapeut-oncoloog en de stralingsfysicus een bestralingsplan op. Met een computer wordt de bijhorende dosisverdeling in uw lichaam berekend. Aan de hand hiervan kan een maximaal effect bereikt worden op het bestralingsgebied, terwijl de gezonde weefsels zoveel mogelijk gespaard worden. Daarmee wordt de kans op bijwerkingen zo klein mogelijk gehouden.

Een bestralingsplan maken, vraagt veel aandacht en tijd. Afhankelijk van het soort bestraling dat u krijgt, varieert de werkduur om een bestralingsplan te maken. Daarom kunt u pas een aantal dagen na de voorbereiding daadwerkelijk starten met uw behandeling.

06 SOORTEN BESTRALING

De ontwikkelingen in de radiotherapie zijn ook na honderd jaar nog in volle gang. De bestralingstoestellen die op onze afdeling worden gebruikt, zijn lineaire versnellers waarmee de radioactieve stralen elektrisch opgewekt worden. Er kunnen twee soorten straling opgewekt worden:

- ▲ fotonen
- ▲ elektronen

Bestraling met fotonen

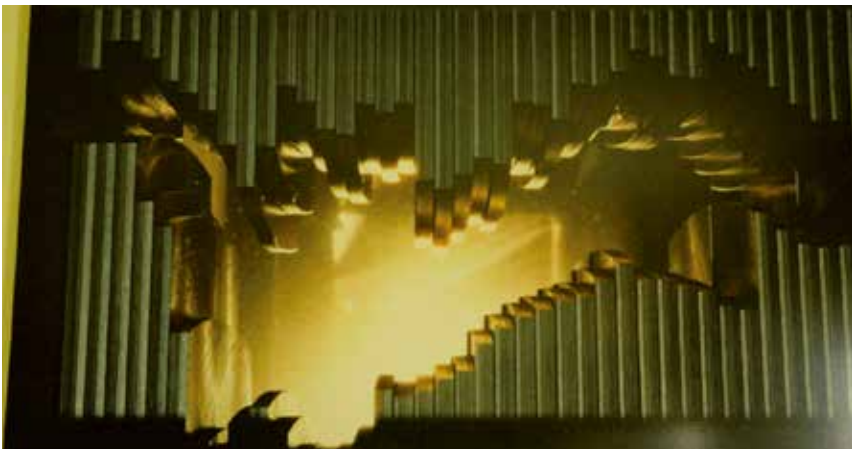
Fotonen hebben een diep indringend vermogen d.m.v. hoge of lage energie.

Bij de fotonenbestraling bestaan verschillende technieken zoals 2D, 3D, IMRT, ARC therapie, Stereotaxie,... De radiotherapeuten-oncologen bepalen de techniek in functie van de aandoening.

Het algemene doel van radiotherapie is een zo hoog mogelijke gelijkmatige dosis straling te geven op de tumor en daarbij het omliggende weefsel zo goed mogelijk te sparen. Dit kan door middel van de MLC (Multi Leaf Collimator). Een multi leaf collimator is een systeem waarbij de stralenbundel begrensd wordt door lamellen. De lamellen worden per bundel in een andere positie gebracht en schermen zo het gezonde weefsel af.

- ▶ **2D- en 3D-techniek:** is een bestralingstechniek die gebruikt wordt voor regelmatig gevormde tumoren. Daarbij kan de MLC gebruikt worden om het rechthoekige bestralingsveld aan te passen aan de vorm van het letsel en op die manier gezonde weefsels te sparen.
- ▶ **IMRT** staat voor **Intensity Modulated Radiation Therapy** ofwel intensiteitsgemoduleerde radiotherapie. Het is een techniek die ervoor zorgt dat gezond weefsel gespaard kan worden. Door per bestralingsbundel gebruik te maken van variërende intensiteit van straling wordt de tumor optimaal bestraald, maar wordt het omliggende weefsel zo min mogelijk belast. Deze techniek wordt gebruikt bij tumoren met een grillige vorm. Tijdens de behandeling verandert de MLC van vorm om die grillige vormen af te leveren. Dit kunt u horen tijdens de bestraling.
- ▶ **ARC-therapie** is een speciale bestralingstechniek waarbij de arm van het toestel continu in beweging is. Met deze techniek kunnen we bij tumoren met een grotere diameter nog hogere dosissen toedienen terwijl het omliggend weefsel gespaard blijft.
- ▶ Bestraling door middel van **stereotaxie** is een methode die vooral gebruikt wordt om gebieden diep in de hersenen, die moeilijk bereikbaar zijn, te bestralen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een frame met een driedimensionaal coördinatenstelsel dat door middel van een ingreep onder lokale verdoving over het hoofd wordt aangebracht. Daardoor wordt het mogelijk de meetkundige positie van een specifiek gebied in de hersenen te berekenen. Zo wordt heel precies en lokaal gestraald. Deze manier van behandelen wordt zowel voor goedaardige als kwaadaardige tumoren gebruikt.
- ▶ **Extracraniële stereotactische radiotherapie (SBRT)** is een vorm van uitwendige bestraling waarbij de tumor vanuit verschillende hoeken bestraald wordt met zeer smalle bestralingsbundels van een hoge dosis. Dat gebeurt in slechts enkele sessies. De tumor wordt dus met een hoge dosis bestraald terwijl het omliggende weefsel maximaal wordt gespaard.

Hierboven ziet u een voorbeeld van de grillige vorm die een multi leaf collimator kan aannemen.

Bestraling met elektronen

Elektronenstraling wordt gebruikt voor aandoeningen die oppervlakkig liggen. Deze soort straling dringt slecht enkele centimeters in het lichaam door, zodat het gezond weefsel dat daarachter ligt weinig of geen straling krijgt. Omdat elektronenstraling niet diep doordringt, kan een huidreactie ontstaan (roodheid).

Ook na elektronenbestraling bent u niet radioactief en is er geen gevaar voor uzelf en/of de mensen in uw omgeving.

Inwendige bestraling

Bij een inwendige bestraling of brachytherapie gebruiken we geen lineaire versneller, wel een toestel waarmee straling vanuit een radioactieve bron wordt opgewekt en in het lichaam wordt gebracht. Bij inwendige bestraling is het de bedoeling om de straling precies af te geven in het gebied waar een tumor zat of zich nog kan bevinden. Met deze methode wordt de straling in een klein gebied geconcentreerd zodat de kans op beschadiging van omliggend weefsel meestal gering is.

Soms kunnen de radioactieve bronnen of de hulpmiddelen gemakkelijk geplaatst worden in holle lichaamsruimten, zoals de vagina of de slokdarm. Soms is een verdoving nodig om de radioactieve bronnen in te brengen.

Wanneer de totale dosis gegeven is, worden de radioactieve bronnen verwijderd en is er geen blootstelling meer voor u of uw omgeving. Afhankelijk van het soort bestraling is een opname nodig. U wordt opgenomen op de verpleegafdeling Medische oncologie/Radiotherapie (ingang 50, route 609). U krijgt vooraf de nodige inlichtingen en de kans om al uw vragen te stellen tijdens de consultatie met de arts die verantwoordelijk is voor de inwendige bestraling. Verdere richtlijnen i.v.m. brachytherapie worden uitgelegd in een andere informatiebrochure. Aarzel niet om deze te vragen.

07 EERSTE BESTRALING

- ▲ U komt op de dag van uw eerste bestraling eerst naar het secretariaat van de dienst Radiotherapie om de barcode van de behandeling en de individuele parkeerkaart af te halen. Vóór elke bestraling moet u uw identiteitskaart inlezen omdat de overheid controle wil houden op de ambulante bestralingsbehandelingen. Dat doet u aan de eID-lezer aan de wachtzaal van bestralingstoestel Synergy 2. Na het inlezen van uw identiteitskaart wordt een ticket afgedrukt. Dat geeft u af aan de verpleegkundige bij het binnengaan van de bestralingszaal. Daarna kunt u verder naar de wachtzaal bij het bestralingstoestel. De verpleegkundige zal uw naam afroepen als u aan de beurt bent. U krijgt vervolgens uitgelegd wat er die dag zal gebeuren. Hebt u nog vragen, aarzel dan niet om ze te stellen.
- ▲ U wordt naar een van de kleedkamers begeleid waar u zich (indien nodig) kan omkleden. Er zijn kamerjassen beschikbaar op de afdeling. Als u dat wil, mag u ook uw eigen kamerjas meebrengen.
- ▲ Vervolgens wordt u begeleid naar de bestralingsruimte. U scant de barcode die u gekregen hebt en gaat binnen. In de bunker moet u uw naam en geboortedatum aan de verpleegkundigen zeggen met het oog op een correcte identificatie. De verpleegkundigen positioneren u vervolgens op dezelfde manier als tijdens de simulatie. Het bestralingsgebied wordt vervolgens nauwkeurig ingesteld. Dit gebeurt met behulp van de tekeningen die eerder bij de simulatie werden aangebracht en met de lasers die op de wanden van de bestralingsruimte bevestigd zijn. Het is van groot belang dat u rustig blijft liggen tot u verneemt dat de bestraling gedaan is.
- ▲ Tijdens de bestraling verlaten de verpleegkundigen de bestralingsbunker. U bent dus een paar minuten alleen. Elk toestel is echter wel voorzien van een intercomsysteem en camera's waarmee de medewerkers u tijdens de bestralingssessie kunnen observeren. Daardoor kan indien nodig de bestraling op elk moment onderbroken worden. De lineaire versneller wordt tijdens de bestraling gestuurd en bewaakt door een computer die alle bestralingsgegevens bevat. De verpleegkundigen houden u, het toestel en de computer in het oog tijdens de bestraling.
- ▲ Wanneer de bestralingsdosis gegeven is, slaat het toestel automatisch af. Op dat moment is de straling verdwenen en is er geen blootstelling aan straling meer voor u en uw omgeving. U wordt niet radioactief door de bestraling. Van de bestraling zelf merkt u niets; u hoort enkel het zoemend geluid van het bestralingstoestel.
- ▲ Tijdens de bestralingsserie voorzien we op regelmatige basis een opvolgmoment aan het toestel waarmee u behandeld wordt. U kunt op dat moment al uw vragen stellen en eventuele problemen bespreken. In samenspraak met de verpleegkundigen van het bestralingstoestel kunt u uw verdere afspraken vastleggen.

08 MOGELIJKE BIJWERKINGEN

Door de radiotherapie kunnen er bijwerkingen optreden, zowel tijdens als na de bestraling. Deze zijn o.a. afhankelijk van het gebied dat bestraald wordt en de bestralingsdosis. Bijwerkingen treden meestal niet onmiddellijk op en kunnen per persoon sterk verschillend zijn. Het is mogelijk dat u geen of slechts zeer weinig klachten ondervindt.

Algemene klachten kunnen zijn: vermoeidheid, futloosheid of een gebrek aan eetlust, enz. Plaatselijke bijwerkingen zoals misselijkheid, buikloop, slikklachten, frequenter plassen, huidreacties, ... zijn afhankelijk van de grootte van het bestralingsgebied, de stralingsdosis en het lichaamsdeel dat bestraald wordt. Haaruitval komt enkel voor indien de zone binnen het bestralingsveld behandeld is.

Als iets onduidelijk is, aarzel dan niet om dit te bespreken met uw radiotherapeut-oncoloog of de verpleegkundigen. U krijgt dan zeker correcte informatie en voorkomt dat soms goedbedoelde maar tegenstrijdige adviezen verwarring brengen.

Raadpleeg uw arts of verpleegkundige

Als de huid op de plaats van bestraling:

- ▲ jeukt
- ▲ hevig rood wordt
- ▲ blaasjes vertoont
- ▲ vochtig en kleverig wordt
- ▲ erg pijnlijk is

Tijdens uw behandeling zijn er consultatiemomenten met een arts en/of verpleegkundige van het pathologietraject waarin u zich bevindt. We vragen u dan om na de bestraling te wachten in de wachtzaal. Meestal gebeurt dit op een vaste dag. De toestelverpleegkundige zal u vertellen welke dag dit is.

09 EINDE VAN DE BESTRALING

Het is meestal niet mogelijk om tijdens of aan het einde van de radiotherapie vast te stellen of het beoogde doel van de behandeling is bereikt. Dit komt omdat het effect van radiotherapie pas weken tot maanden na de beëindiging volledig wordt bereikt.

U zal na de laatste bestraling de nodige afspraken ontvangen voor verdere controle. Het kan gebeuren dat u door meerdere specialisten wordt begeleid. De radiotherapeut-oncoloog spreekt dan met u af bij wie de controles en eventuele onderzoeken plaatsvinden.

Ook al hebt u geen afspraak, dan nog kunt u in geval van dringende zaken uw radiotherapeut-oncoloog raadplegen. De medewerkers zullen hun best doen om op een zo kort mogelijke termijn een afspraak te maken.

Huidmarkeringen

Het is van groot belang dat u de huidmarkeringen na uw therapie niet probeert af te wassen. Ze vervagen vanzelf. De huid blijft na de radiotherapie nog gevoelig dus u moet uw huid tijdens de eerste weken na de bestraling nog steeds op dezelfde manier te verzorgen als tijdens de bestraling.

Betaling/ziekenfonds/tegemoetkoming transportkosten

De ziekteverzekering betaalt de radiotherapiebehandeling volledig terug voor Belgische patiënten. Voor buitenlandse patiënten wordt dit geregeld via hun individuele zorgverzekering. De radiotherapieconsultaties, bloedafnames en verbandzorg worden wel aangerekend.

U wordt wekelijks opgevolgd door een arts (assistent). De consultaties tijdens de behandeling worden aangerekend op naam van de stagemester van de afdeling, prof. dr. Valérie Fonteyne.

De mutualiteit betaalt de vervoersonkosten met betrekking tot de radiotherapie terug (vast bedrag afhankelijk van mutualiteit). Als er een afspraak voor vervoer tussen ziekenhuizen bestaat, dan geldt een speciale regeling. We geven u daar dan meer informatie over.

De laatste dag van de behandeling ontvangt u een document met een overzicht van alle bestralingssessies. Het ondertekende formulier bezorgt u aan uw ziekenfonds. De afrekening volgt na een tweetal maanden.

U hebt ook recht op een tegemoetkoming voor transportkosten als u naar de dienst Radiotherapie komt voor een oncologisch consult na uw behandeling. U kunt dan opnieuw een aanvraag voor tegemoetkoming in de reiskosten vragen aan de receptie van de dienst Radiotherapie en dat laten ondertekenen.

10 PATIËNTENBEGELEIDING

Een kankerdiagnose is ingrijpend voor u en de mensen in uw omgeving. Zowel voor, tijdens als na uw behandeling kunt u geconfronteerd worden met vragen en/of problemen in verschillende domeinen: ziekteverloop, relatie, thuissituatie, werk, administratie, huisvesting,...

Hebt u nood aan informatie, advies, ondersteuning en/of begeleiding? De sociaal werker maakt deel uit van multidisciplinair oncologisch team van artsen, onco-verpleegkundigen, verpleegkundigen, psychologen, sociaal werkers, pastorale medewerkers,... Gesprekken zijn altijd vertrouwelijk en gratis.

Psychosociale zorg

Heb u of iemand uit uw naaste omgeving nood aan een luisterend oor, ondersteuning of advies? Zowel voor, tijdens, als na het ziekteproces kunt u hiervoor bij de sociaal werker terecht.

Financiële en administratieve begeleiding

De sociaal werker kan u een overzicht geven van de tegemoetkomingen waar u mogelijks recht op hebt als u een behandeling met chemotherapie en/of radiotherapie krijgt.

Mutualiteit

Als u nog aan het werk of werkloos bent, is het aangewezen om zo snel mogelijk een ziekteaangifte bij de mutualiteit te doen. Zo kunt u een ziekte-uitkering krijgen. Laat hiervoor het attest ziekteaangifte/ vertrouwelijk invullen door uw behandelende arts. U kunt een attest opvragen bij uw mutualiteit (of het downloaden op de website van uw mutualiteit). Vergeet ook niet om uw werkgever of vakbond op de hoogte te brengen met de nodige afwezigheidsattesten.

Daarnaast kunnen we een huisbezoek aanvragen bij de dienst Maatschappelijk Werk van uw mutualiteit. De maatschappelijk werker van die dienst contacteert u dan om uw thuissituatie te bekijken en te bepalen op welke premies (voorbeeld: mantelzorgpremie) en tegemoetkomingen u recht hebt.

FOD Personen met een handicap

U kunt een inkomensvervangende en integratietegemoetkoming (-65 jaar) of een tegemoetkoming hulp aan bejaarden (+65 jaar) aanvragen bij de FOD Personen met een handicap. Hiervoor moet u aan een inkomensvoorwaarde voldoen en minder zelfredzaam zijn. Denkt u hiervoor in aanmerking te komen of hebt u vragen, dan kunt u de aanvraag en opvolging laten gebeuren via de sociale dienst van de mutualiteit of gemeente. Via deze instanties kunt u ook een aanvraag starten voor een parkeerkaart voor mindervaliden.

Tussenkost vervoerskosten

U hebt recht op een wettelijke tussenkost in de vervoerskosten voor de ambulante behandelingen met radio- en/of chemotherapie en opvolgingsafspraken in het kader van uw behandeling. Deze tussenkost bedraagt voor alle mutualiteiten €0,25/km (Ministerieel Besluit '89 tussenkost in vervoerskosten). U krijgt het attest van een secretariaatsmedewerker van de dienst waar u in behandeling bent. U dient het ingevulde attest in bij de mutualiteit.

Hospitalisatieverzekering

Wanneer u een hospitalisatieverzekering hebt, vraag dan zeker na of er een dossier ernstige ziekte kan geopend worden. Zo bestaat de mogelijkheid om uw ambulante kosten (apothekerskosten, opleg consultaties, ...) voor het volledige jaar in te dienen. Hebt u nog geen hospitalisatieverzekering, dan is het zinvol om de mogelijke opties bij uw mutualiteit verder te bevragen.

Andere financiële ondersteuning

U kunt onder bepaalde voorwaarden (afhankelijk van het inkomen en/of de omvang van de medische kosten) een financiële tegemoetkoming aanvragen bij Kom op tegen Kanker of de Stichting tegen Kanker.

Arbeidsonderbreking

Familieleden kunnen verlof voor medische bijstand opnemen. Ze moeten dit zelf met hun werkgever bespreken. Alle documenten om verlof voor medische bijstand aan te vragen vindt u op de website van de RVA (www.rva.be).

Verbandmateriaal

Wanneer de kostprijs van verbandmateriaal voor uw oncologische wondzorg oploopt, kan er een tussenkost aangevraagd worden. U moet hiervoor een document laten invullen door uw behandelende arts en dat opsturen naar de adviserend geneesheer van uw mutualiteit. U kunt de tussenkost vier keer per jaar aanvragen.

Zorgcoördinatie

Bent u op zoek naar praktische ondersteuning thuis of ergens anders? De sociaal werker kijkt graag samen met u de mogelijkheden.

Ondersteuning en verzorging

We kunnen u ondersteunen bij het regelen van hulp, zoals thuisverpleging, huishoudelijke hulp, maaltijden aan huis, oppashulp, palliatieve thuiszorg, kinesithérapie,...

Hulpmiddelen

Bij de aanvraag van hulpmiddelen zoals een ziekenhuisbed, toiletstoel, personenalarm, rolstoel of rollator kunt u op de hulp van de sociaal werker rekenen. U kunt dit materiaal ook rechtstreeks bestellen bij de uitlendienst van uw mutualiteit.

Vervoer

Als u zelf niet met de auto naar het ziekenhuis kunt rijden en geen beroep kunt doen op familie, vrienden of kennissen, kan de sociaal werker vervoer voor u regelen. Uw ziekenfonds organiseert vrijwilligersvervoer en professioneel vervoer. Meer informatie over de kostprijs en aanvraagprocedure vindt u via de website van de mutualiteit of krijgt u van de sociaal werker.

Woonvoorzieningen of herstelverblijf

Als u tijdens of na uw behandeling niet direct naar huis kunt of een periode wil herstellen, dan kan de sociaal werker samen met u en uw netwerk op zoek gaan naar een aangepaste woonvoorziening of een herstelverblijf. Uw mutualiteit voorziet een tussenkomst.

Meer informatie krijgt u van de sociaal werker van de dienst Radiotherapie (tel. 09 332 41 44 - secretariaat Patiëntenbegeleiding).

11 EN VERDER NOG...

Patiëntenidentificatie

Om vergissingen te vermijden, hechten we veel belang aan patiëntenidentificatie. Daarom vragen we u om zelf, ter bevestiging, uw naam en geboortedatum te melden aan de medewerkers in de bestralings- of simulatieruimte. Alvast bedankt voor de medewerking.

De medepatiënten

U kunt altijd terecht bij uw radiotherapeut-oncoloog en de medewerkers van de afdeling om over uw ziekte of de behandeling te praten.

Misschien hebt u behoefte om met medepatiënten te praten. Mocht u in contact willen komen met patiëntenverenigingen, gespreksgroepen of andere hulpverleners, dan kunt u dit vragen. In de wachtruimten vindt u brochures met aanvullende informatie over verschillende aspecten van kanker en radiotherapie.

Sommige patiënten vinden het storend wanneer er in de wachtzal gesproken wordt over ziekte en behandelingen. We verzoeken u vriendelijk om hiermee rekening te houden.

Vrijwilligerswerk

Op weekdagen zijn op de dienst vrijwilligers van Kom op tegen Kanker aanwezig. Als u dat wil, kunt u hen aanspreken voor een gesprek, begeleiding of voor informatie over de werking van Kom op tegen Kanker. U vindt de vrijwilligers in het inkomsas ter hoogte van Synergy 2.

Goed verzorgd ... beter gevoel

U heeft als patiënt op onze dienst de mogelijkheid om een aangename gelaatsverzorging te laten uitvoeren. Die wordt u **gratis** aangeboden door het Kankercentrum.

U kunt elke week op dinsdag in het ziekenhuis terecht voor deze schoonheidsverzorging. Aarzel niet om een brochure te vragen aan de medewerkers van onze dienst. Voor een afspraak kunt u bellen naar het secretariaat van het Kankercentrum (tel. 09 332 55 25 of 09 332 55 93).

De afspraken kunnen gecombineerd worden met uw bestralingsreeks en kunnen ook na afloop plaatsvinden.

Klachten

Mocht u om wat voor reden ook niet tevreden zijn over uw behandeling en/of de medewerkers op onze dienst, dan kunt u dit in eerste instantie het best bespreken met diegene die daarvoor verantwoordelijk is. Als dit niet lukt, kunt u steeds terecht bij de hoofdverpleegkundige. Doet u dit liever schriftelijk, dan kunt u een brief sturen naar de dienst Radiotherapie. U kunt ons ook bellen op tel. 09 332 44 74 of mailen naar klachten.rt@uzgent.be.

De Ombudsdienst van het UZ Gent bereikt u via tel. 09 332 52 34, ombudsdienst@uzgent.be of via het contactformulier op de website: www.uzgent.be/ombud.

Verandering van uw persoonlijke gegevens

Meld veranderingen in persoonlijke gegevens (adres, telefoonnummer, ziekenfonds/verzekering, huisarts) bij de receptiemedewerkers in het Radiotherapiepark.

Medische gegevens

De gegevens over uw behandeling worden permanent bewaard. Uw huisarts en uw specialisten worden op de hoogte gehouden van uw behandeling. Zonder uw uitdrukkelijke schriftelijke toestemming wordt geen informatie verstrekt aan andere personen dan uw huisarts en specialist(en).

Parkeren in het UZ Gent

De polikliniek Radiotherapie ligt in het Radiotherapiepark (zie plan op blz. 24). Komt u voor een raadpleging, dan parkeert u in het centrale parkeergebouw op de campus. Op de parking voor het Radiotherapiepark zijn ook een tiental voorbehouden plaatsen voor mensen die in behandeling zijn. U ontvangt hiervoor een parkeerkaart op de raadpleging. Iedereen die met de wagen gebruik wil maken van de parkeermogelijkheden op de campus UZ Gent, moet parkeergeld betalen. Bij het binnenrijden neemt u een ticket dat u nadien moet valideren aan een van de betaalautomaten.

Als u in behandeling bent, hebt u recht op een parkeerkaart om tijdens uw behandeling gratis te parkeren op de campus. U kunt de kaart na uw eerste consultatie aanvragen aan de receptie van het Radiotherapiepark. Met uw aanvraagformulier moet u vervolgens naar de kassa's gaan aan ingang 12 of ingang 50. Daar ontvangt u dan de parkeerkaart die u tijdens de duur van uw behandeling mag gebruiken.

12 BEREIKBAARHEID UZ GENT

De dienst Radiotherapie

De dienst Radiotherapie huist tijdelijk in een complex van mobiele units, het Radiotherapiepark (zie plan). U bereikt het Radiotherapiepark via ingang 98.

- ▲ Raadplegingen vinden plaats in het Radiotherapiepark (ingang zie plan).
- ▲ Behandelingen: ook voor de bestralingsruimtes en de CT/Sim neemt u de ingang van het Radiotherapiepark.

Met de wagen

- ▲ De ingang van het UZ Gent ligt aan de Corneel Heymanslaan.
- ▲ Vanuit het centrum bereikt u het UZ Gent via de binnenring en de verkeersassen De Pintelaan en de Zwijnaardsesteenweg.
- ▲ Via de R4: Zowel vanuit het oosten als het westen bereikt u via de R4 vlot de campus.
- ▲ Via de autosnelwegen E40 en E17: De autosnelweg E40 (Oostende - Brussel) staat via de verkeerswisselaar 'Zwijnaarde' in verbinding met de E17 (Antwerpen - Kortrijk). Op de E17 is er een afzonderlijke afrit nr. 9 'Universitair Ziekenhuis' of 'UZG'.
- ▲ Gps-coördinaten: 51° 1.536' / 3° 43.731'

Met het openbaar vervoer

- ▲ Het Sint-Pietersstation bevindt zich op 20 à 25 minuten wandelen van het ziekenhuis. Tram vier rijdt tussen het Sint-Pietersstation en het ziekenhuis.
- ▲ Vanuit de randgemeenten en het stadscentrum rijden bussen en trams naar het UZ Gent. Via de website van De Lijn kan u de voor u meest geschikte route berekenen.

UZ-campustaxi

De UZ-campustaxi brengt u gratis van het ene kliniekgebouw naar het andere. De taxi rijdt van maandag tot vrijdag tussen 8 en 16.50 uur. Bel 09 332 21 00 om de taxi op te roepen of vraag aan de receptie om dat voor u te doen. U kunt ook de parlofoons aan ingang 12, de Spoedgevallendienst, het parkeergebouw, het Revalidatiecentrum en de portiersloge gebruiken.

13 NUTTIGE LINKS

- ▲ www.cancer.be
Officiële website van de Stichting Tegen Kanker

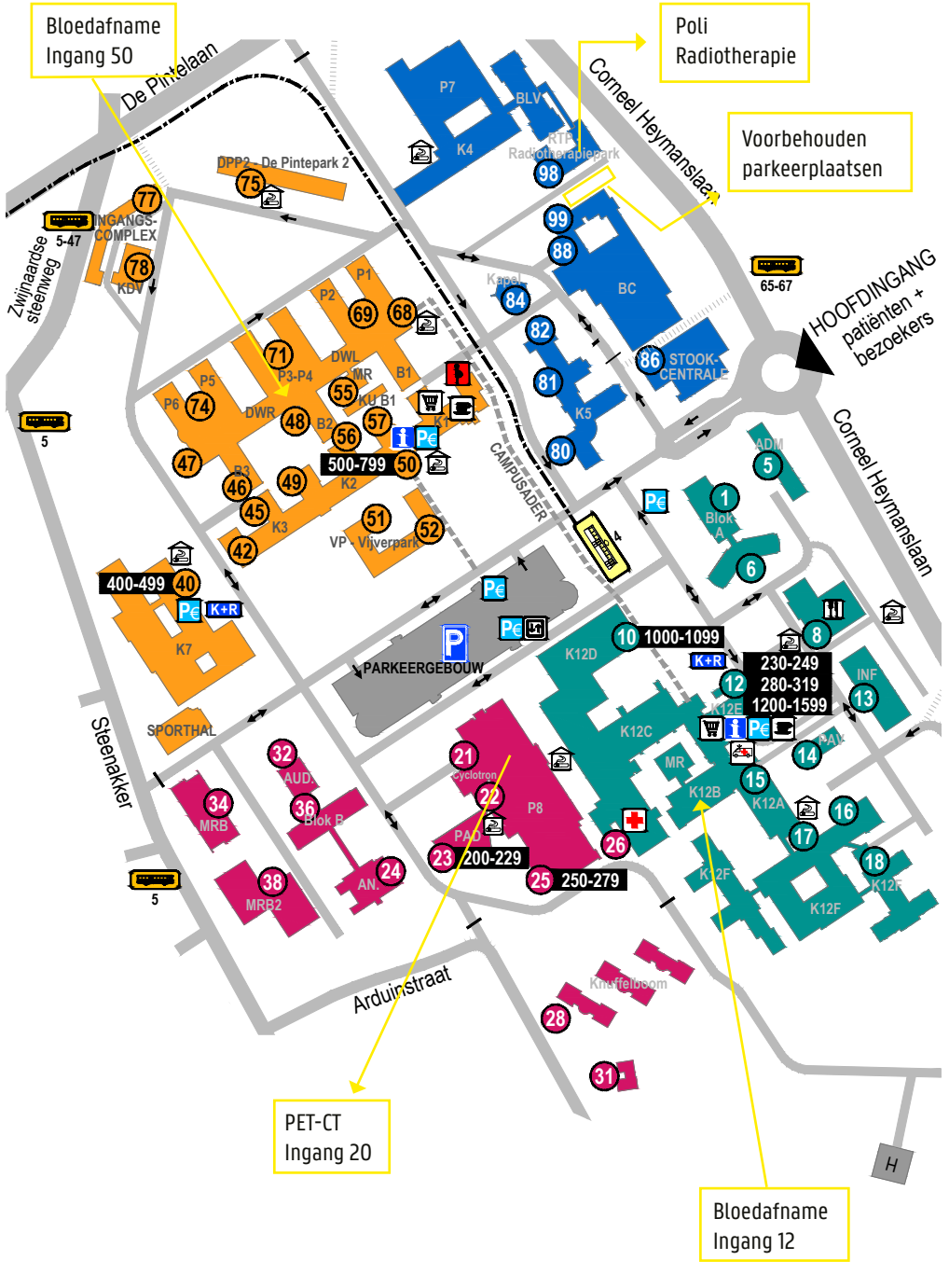
- ▲ www.komoptegenkanker.be

- ▲ www.zelfhulp.be
Website voor zelfhulp en zelfhulpgroepen in Vlaanderen

- ▲ www.vermoeidheid.be
Informatie rond vermoeidheid bij kanker

- ▲ www.borstkanker.net
Informatie rond borstkanker

- ▲ www.bravo-radiotherapie.be
Informatiegids over radiotherapie-oncologie van BRAVO
(Belgian Radiation Oncology Awareness and Visibility Organization)

Dienst Radiotherapie

Radiotherapiepark (ingang 98)

T +32 (0)9 332 30 15

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het UZ Gent.

Universitair Ziekenhuis Gent

C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent

T +32 (0)9 332 21 11 | E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

